

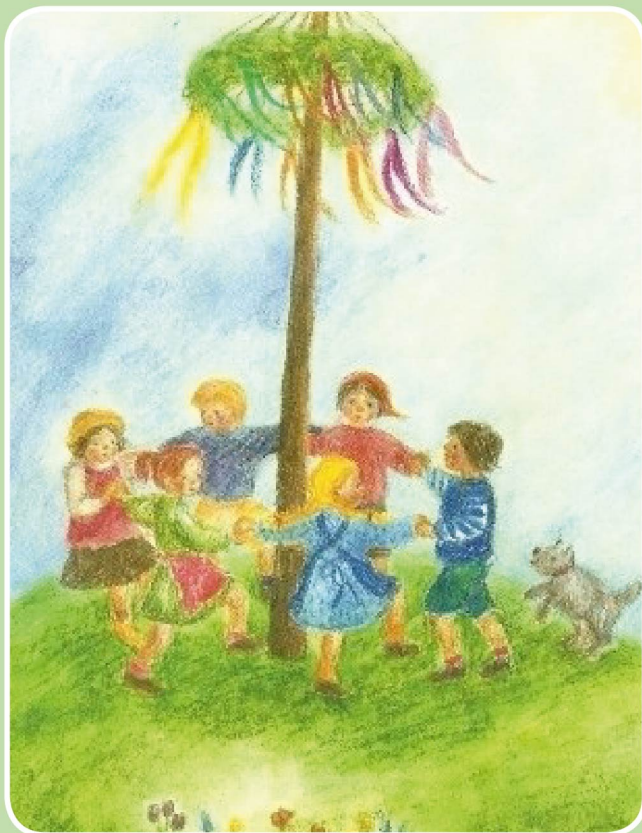

't Kleurenbos

vrijeschool voor basisonderwijs

Pinksteren

Jaarfeestenboekje

In het uiterlijk leven moet het innerlijk tot
uitdrukking kunnen komen

OUDE LITHERWEG 18A | 5346 RT | OSS | INFO@KLEURENBOS.NL | TEL: 0412 253 111
WWW.KLEURENBOS.NL

't Kleurenbos

vrijeschool voor basisonderwijs

Inhoudsopgave

Jaarfeestenboekje

ACHTERGROND PINKSTEREN

4

Pentékosté

PINKSTERFEEST

5

Van klas tot klas

PINKSTERFEEST

7

Symboliek

PINKSTERLIEDJES

9

Hier is onze fiere Pinksterblom

Kijk naar de kleuren

I like the flowers

RECEPT VOOR HET PINKSTERFEEST

11

Rozenkoek

KNUTSELEN VOOR HET PINKSTERFEEST

13

Rozenkoek

ACHTERGROND JAARFEEST PINKSTEREN

Pentékosté

Met Pinksteren wordt 50 dagen na Pasen gevierd. De naam Pinksteren komt dan ook van het Griekse woord pentékosté wat 50 betekent.

Op het christelijke Pinksterfeest wordt de uitstorting van de heilige geest gevierd. Volgens de bijbel kwam uit de hemel iets dat op vuur leek en dat zich, in tongen verdeeld, op de 12 discipelen van Jezus neerzette. Zij werden vervuld van de heilige geest en begonnen in vreemde talen te spreken. Het Pinksterfeest werd ook al bij veel heidense volken gevierd. Het feest was sterk verbonden met de bloei en de ontwikkeling van de natuur in dit jaargetijde.

Pinksteren is op school een feest van licht, lucht en kleur. De oudste jongen en het oudste meisje uit de kleuterklas vormen een bruidspaar. Dit Pinksterbruidspaar symboliseert "het huwelijk" - tussen moeder aarde en de zon waardoor het land weer vruchtbaar wordt. De bloemen in de boog en in de kransen van de meisjes zijn zelfgemaakt, van papier. Dit symboliseert het mensenwerk dat nodig is om de wereld een beetje mooier te maken.

Wesen reiht sich an Wesen in Raumesweiten,
Wesen folgt auf Wesen in Zeitenläufen.
Verbleibst du in Raumesweiten, im Zeitenlaufe,
So bist du, o Mensch, im Reiche der
Vergänglichkeiten.
Über sie aber erhebt deine Seele sich
gewaltiglich,
Wenn sie ahnend oder wissend schaut das
Unvergängliche,
Jenseits der Raumesweiten, jenseits der
Zeitenläufe.

Rudolf Steiner
Pfingst-Stimmung

De kinderen dansen op het schoolplein om de meiboom. De boom heeft veldbloemen in de top en met de kleurige linten maken de kinderen ingewikkelde patronen.

PINKSTERFEEST VAN KLAS TOT KLAS

Kleuterklas

Vooraf wordt het bruiloftsspel geoefend. Met Pinksteren is er in de kleuterklassen een pinksterbruid en bruidegom. (Meestal iemand uit de groep oudste kleuters). Ze dansen en zingen en eten Pinksterbol-len. De versieringen voor het feest maken zij zelf, papieren bloemen, kransen. Dit feest vraagt iets van de creatieve geest.

De Pinksterbruid is in het wit, en de bruidegom in het rood, de anderen respectievelijk bruidsmisje of boogdra-ger. Achter hen gaan alle kleuters in het wit gekleed en met versierde kransen en hoeden als bruid en bruidegom.

Het Pinksterfeest op de kleuterschool wordt gevierd op de wijze waarop het in vele streken in Nederland nog gevierd wordt. Dat van Oldenzaal is tot Unes-co-werelderfgoed verklaard.

Pinksterbruiloft

Na de geboorte van Christus ontstond het christendom als religie. Het christendom heeft het principe van het in verbinding staan met de geestelijke wereld, geromantiseerd. Zo ontstond het beeld van de geestelijke wereld die een huwelijks verbinding aan gaat met het aardse, de verbinding van het licht met het donker. De kleuters vieren daarom dat ze pinksterbruidje en bruidegom zijn. In de tijd van grootmoeders kastje, werden alle snoep en chocolade papiertjesen frutseltjes daarin bewaard. Tegen de tijd dat het Pinksteren was, werden de

jongens en meisjes daarmee versierd. De kleuters worden versierd met kransen.

Om het beeld naar het heden te vertalen, kun je als moderne mens je bewust worden van de relaties die je aangaat in je leven, of dat nu een vriendschap, relatie of een huwelijk is. Iedere verbin-ding kent het 'licht duister principe', zoals we nu zeggen: goede tijden en slechte tijden. Ieder individu heeft zijn goede kanten en minder goede kanten. In de verbinding met de ander word je daar aan elkaar en van elkaar bewust van. Het leerproces ligt in dat principe verborgen.

A painting depicting a group of children in a circle, holding hands and dancing in a grassy field. In the background, a large, stylized tree stands prominently. The scene is rendered in a soft, painterly style with a warm, golden light. A purple text box is overlaid on the right side of the image.

Wij gebruiken de boom als symbool bij jaarfeesten: de kerstboom, de meiboom, de paastak en de pinksterboom.

Het meest opvallende aan de viering op school van Pinksteren is de dans rond de meiboom die alle klassen op het schoolplein uitvoeren. Elke klas heeft van tevoren hard geoefend. De kleuters beginnen bij sommige scholen, anderen beginnen met de eerste klas, de tweede klas en zo verder. De bewegingen waarbij de kinderen kunstig linten in elkaar vlechten worden steeds ingewikkelder. De onderlinge samenwerking tussen klasgenoten is belangrijk voor het uiteindelijke resultaat. Zo bouwt zich dit op tot een prachtig tafereel.

De oorsprong van de dans om de meiboom ligt ver voor Christus. In de tijd van de druiden en het ontstaan van steencirkels, denk aan Stonehenge. In die tijd waande de mens zich overgeleverd aan krachten als geboorte en dood, honger en verzadiging,

de verschillende weersomstandigheden, jacht en mogelijk ook stammenstrijd. Om uit de zwaarte van hun bestaan te komen hadden deze volkstammen mensen nodig die door middel van kruidendrankjes hun fysieke krachten konden versterken. Hierdoor konden ze beter jagen of strijden tegen andere stammen. van de druiden en het ontstaan van steencirkels, denk aan Stonehenge. In die tijd waande de mens zich overgeleverd aan krachten als geboorte en dood, honger en verzadiging, de verschillende weersomstandigheden, jacht en mogelijk ook stammenstrijd. Om uit de zwaarte van hun bestaan te komen hadden deze volkstammen mensen nodig die door middel van kruidendrankjes hun fysieke krachten konden versterken. Hierdoor konden ze beter jagen of strijden tegen andere stammen.

PINKSTERFEEST SYMBOLIEK

Zevensprong

Om beter bestand te zijn tegen de geestelijke krachten als geboorte en dood zochten de druïden naar middelen om in verbinding te komen met de geestelijke wereld.

De druïden deden hiervoor dansen waarbij ze in extase kwamen. Sommige dansen werden met de hele stam gedanst en andere alleen door ingewijden. Wanneer iemand ziek was danste de medicijnman bijvoorbeeld in extase om de zieke heen om verbinding te maken met het wezen van de ziekte, om deze vervolgens uit te drijven of over te nemen. Of de jagers dansten een dans waarbij zij in uiterst geconcentreerde inleving het wild voorstelden dat zij wilden jagen.

Veel dansen verbeelden kosmische ritmes waarmee de mens van die tijd nog dicht verbonden was. Eén kosmisch ritme is het proces van geboren worden, sterven en weer geboren worden. De dans die dit principe uitbeeld is vrijwel bij iedereen bekend: Heb je wel gehoord van de Zevensprong. De dans leidt je langzaam helemaal tot op de grond en dan weer terug. Dit inrollen symboliseert de incarnatie gang van de mens.

Als moderne mensen zijn wij afgeschermd van de geestelijke wereld. Daarom ligt voor ons de essentie van de dans bij onszelf in relatie tot de groep. De verschillende kleuren van de linten staan symbool voor de eigenheid van ieder individu.

De lagere klassen laten zich nog sterk leiden door de leerkracht. Dat is te zien aan de kinderen. Terwijl ze de dans doen letten ze sterk op het teken van de leerkracht en kijken af en toe naar de leerkracht ter bevestiging of het nog wel goed gaat. In de hogere klassen kijken de kinderen naar elkaar. Ze corrigeren elkaar als er iemand de verkeerde kant opgaat. De kinderen uit de hogere klassen zijn zich duidelijk bewust van het feit dat ze onderdeel zijn van het geheel: wanneer je niet mee gaat in het ritme van de dans, ontstaat het vlechtwerk niet goed.

Met de meiboomviering willen wij de kinderen laten ervaren onderdeel te zijn van de groep, de klas in dit geval, en dat de groep alleen maar de dans kan laten ontstaan als ieder individu meewerkt.

Symboliek

Voor kinderen onder de 12 jaar is de Christelijke uitleg voor het Pasen-, Hemelvaart- en Pinkstergebeuren minder toegankelijk. We kunnen deze feesten beter via de weg van de natuur met hen viëren.

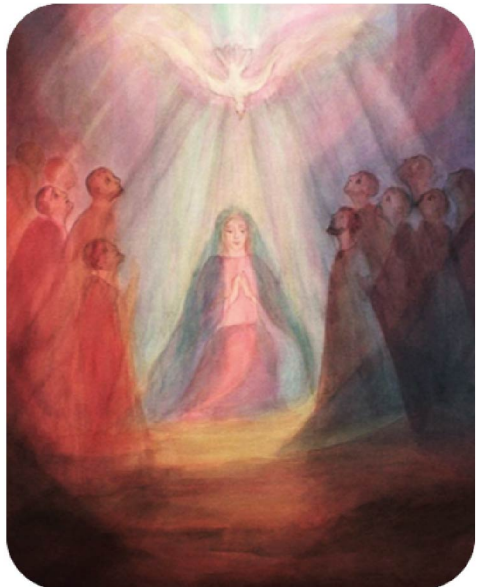
Met Pasen ontspringt nieuw leven uit een schijnbaar dode natuur. Hemelvaart: de natuur richt zich op, knoppen ontsluiten zich en er komen bloemen. Pinksteren: de vruchtzetting vindt plaats en het leven kan dus voortgang vinden. (Volgend jaar komt alles weer opnieuw.) In oude gebruiken komen verschillende beelden steeds weer boven. Zowel de heidense natuurfeesten (zoals Pinksterbruid en -bruidegom, Pinksterkroon en -krans, Meiboom en Meitak) als de Christelijke symbolen (zoals witte duif, witte vogel). Deze oude gebruiken zijn goed om in het jaar mee te nemen.

Bruid en bruidegom als beeld van de aarde die zich als bruid tooit opdat het leven zich voortzet. Symbool van nieuwe groei- en bloeikracht in de natuur. Het woord “Pinksteren” is afgeleid van Pentacoste (Gr. Pentecote) dat vijftigste dag betekent – vijftig dagen na Pasen.

In sommige streken in Nederland wordt intensief “Luilak” gevierd, de zaterdag voor Pinksteren. Oorspronkelijk was dat de nieuwe mysterie-ingewijde, die door priesters in een doodsslaap was gebracht, na de derde dag daaruit was gewekt en daardoor helderziend was geworden. Vooral aan de Zaan (o.a. Haarlem, Beverwijk) worden d.m.v. herrie van pannendecksels de “langslapers” wakker gemaakt en wordt een nacht(planten)-markt gehouden. In veel gezinnen wordt dan ontbeten met “Luilakbollen”.

Interessant is, dat de versiering voor Pinksteren (behalve enkele bloemen als pinkster- en boterbloemen en fluitekruid) altijd van papier wordt gemaakt. Echte bloemen zien we met het Sint Jansfeest.

Witte duif, witte vogels wijzen ons de weg wanneer we in ons leven niet meer verder kunnen. Veel sprookjes vertellen hierover: Hans en Grietje, Assepoester, Jorinde en Joringel. Maar ook het ganzenbord vertoont de spiraal: de gang door een mensenleven met hindernissen en een witte vogel (gans) die de weg wijst.

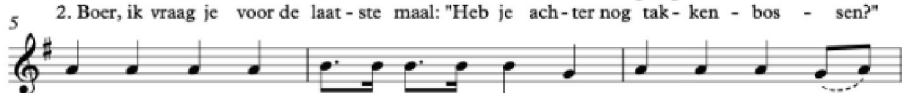
PINKSTERFEEST LIEDJES

Hier is onze fiere Pinksterblom

Volksliedje van Terschelling (13e eeuw)
opgetekend door Jaap Kunst (1891-1960)

1. Hier is on - ze fie - re Pink - ster - blom. En ik wou hem zo graag er eens we - zen.

2. Boer, ik vraag je voor de laat - ste maal: "Heb je ach - ter nog tak - ken - bos - sen?"

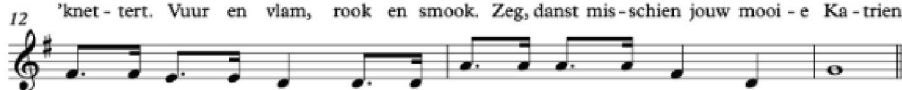
Met zijn groe - ne kran - sen op het hoofd en met zijn klin - ken - de

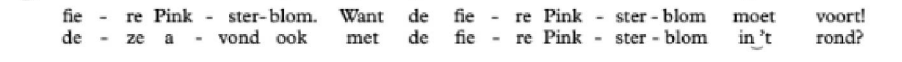
In het don - ker sto - ken wij 't vuur dat flitst en 't vlamt en

bel - len. Recht is recht, krom is krom. Be - lief je wat te ge - ven voor de

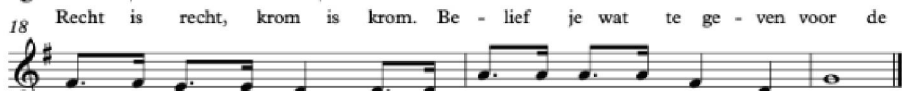

'knet - tert. Vuur en vlam, rook en smook. Zeg, danst mis - schien jouw mooi - e Ka - trien

fie - re Pink - ster - blom. Want de fie - re Pink - ster - blom moet voort!

de - ze a - vond ook met de fie - re Pink - ster - blom in 't rond?

Recht is recht, krom is krom. Be - lief je wat te ge - ven voor de

fie - re Pink - ster - blom? Want de fie - re Pink - ster - blom moet voort!

Kijk naar de kleuren

1. Kijk naar de kleu - ren van on - ze lin - ten, zwaai - en, draai - en in het _ rond.

5

Ik hou van al - les, al - les wat kleur heeft, vro - lij - ke kleu - ren is waar ik van hou.

2. Geel, geel, geel is de kleur van de sterren, geel, geel, geel zijn de zon en de maan.
Ik hou van alles, alles wat geel is, geel is de kleur waar ik heel veel van hou.
3. Blauw, blauw, blauw is de kleur van de hemel, blauw, blauw, blauw is de kleur van de zee.
Ik hou van alles, alles wat blauw is, blauw is de kleur waar ik heel veel van hou.
4. Groen, groen, groen is de kleur van de bomen, groen, groen, groen is de kleur van het gras.
Ik hou van alles, alles wat groen is, groen is de kleur waar ik heel veel van hou.
5. Rood, rood, rood is de kleur van de aarde, rood, rood, rood is de kleur van een roos.
Ik hou van alles, alles wat rood is, rood is de kleur waar ik heel veel van hou.
6. Kijk naar de kleuren van onze linten, zwaaien, draaien in het rond.
Ik hou van alles, alles wat kleur heeft, vrolijke kleuren is waar ik van hou.

Zie ook het lied:

- *Grün sind alle meine Kleider*, eenstemmig,
- *Rood is de kleur van de liefde*, eenstemmig.

I like the flowers (3)

+ *Blue moon* + *Always look on*
quodlibet

swing ♩ = ♩[♩]

1 I like the flow - ers, I like the daf - fo - dils,

2 Blue moon you saw me stand - ing a - lone

3 Al - ways look on the bright side of life.

3 I like the moun - tains, I like the green hills, I like the fi - re - stones,

with - out a dream in my heart,

fluiten

Al - ways look on the

6 I like to walk a - lone, so doe - wa - ka, doe - wa - ka, doe - wa - ka - doe.

with - out a love of my own.

fluiten

bright side of life.

RECEPT VOOR HET PINKSTERFEEST

Rozenkoek

- 250 g bloem
- 1 3/4 dl melk, handwarm
- 1/2 eetlepel gist
- 50 gr plantaardige boter en ietsje extra voor het invetten van de springvorm
- 1/2 theelepel zout
- 75 g lichte basterdsuiker, of eventueel oerzoet, kokosbloesemsuiker of een ander zoetmiddel van jouw voorkeur
- 3 theelepels kaneel
- een springvorm van 18-20 cm doorsnee

Tip: maak de koek glutenvrij, melkvrij en suikervrij door de volgende ingrediënten te vervangen:

***bloem door kikkererwtenmeel,
melk door melkvervanger, bijvoorbeeld
sojamelk of havermelk,
suiker door agavesiroop.***

Werkwijze

Verwarm eerst je oven voor op 150 graden. Smeer de springvorm in met wat boter en bestuif de binnenkant met bloem. Smelt de boter in een pannetje. Maak dan het deeg met de bakmix, de rijstdrank, de gesmolten boter en het zout (1). Verdeel het deeg in zeven porties en leg die op een met meel bestoven schaal, bord, of dienblad (2). Dek ze losjes af met een theedoek, zodat ze niet uitdrogen.

Rol de roosjes

Meng dan de kaneel door de suiker. Strooi het mengsel in een brede strook uit op je aanrecht. Neem nu één portie deeg en maak een rolletje. Rol het uit op het suikermengsel. Maak het rolletje steeds dunner. Het moet een slangetje worden van 30 cm lang. Druk het slangetje plat. Rol het slangetje nu op als een spiraal, doe dit heel losjes. Herhaal deze werkwijze met alle andere deegporties.

Bak de koek

Leg nu de eerste roos in het midden van de springvorm, en leg de andere eromheen (8). Bak de rozenkoek 20 minuten op 150 graden. Doe de afgekoelde rozenkoek op een mooie schaal en breek er voor iedereen een roosje af.

KNUTSELEN VOOR HET PINKSTERFEEST

Pinksterduifje

Benodigheden:

dun ivoorkarton
dun wit papier
dik wit katoenen handgaren
zwart potlood
schaar

Optioneel:

*extra ivoorkarton
extra wit papier
lijm
metalen ring/wilgetwijg/pitriet*

Het maken

Knip een duifje uit het ivoorkarton, patronen hiervoor zijn makkelijk op internet te vinden, of vraag anders aan de leerkracht. Teken met het zwarte potlood een oogje aan weerskanten. Knip van het dunne, witte papier een stukje van ongeveer 7x12 cm. Vouw dit stukje zigzag op. Knip in het duifje een gleuf en schuif de zigzag gevouwen vleugeltjes door het gleufje en haal er een draad door.

Tip; maak een duivenmobiel!

Om dit te maken maak je 12 duifjes zoals boven beschreven. De witte draad maak je op verschillende lengtes. Neem dan een ring van metaal, pitriet of wilgetwijg en omwikkel deze met wit papier. Dit gaat het beste als je het papier eerst in repen knipt. Zet het uiteinde vast met wat lijm of buig een hoepel van een dunne, verse wilgetwijg of van natgemaakt pitriet. Snijd de uiteinden schuin af, zodat de ring daar niet dubbel zo dik wordt en bind ze stevig aan elkaar met dun touw of sterk garen.

